

“Het gevaar van asbest voor de volksgezondheid is al een duidelijke reden om in de sanering van asbestdaken een tandje bij te zetten”, zegt Anton Legeland, managing partner van LNAGRO de Ondernemerij. Dit bureau adviseert bedrijven en particulieren in voornamelijk het oostelijk deel van Gelderland op het gebied van de sanering van asbestdaken en alles wat daarbij komt kijken, zoals financiering, uitvoering en mogelijk ook energiebesparing. De door het adviesbureau geïnitieerde Asbesttrein trekt in de regio Oost-Gelderland zalen vol bedrijfseigenaren en particulieren.

Tekst: Jan Bol

Afbeeldingen: LNAGRO Ulft, provincie Gelderland, Jan Bol

Asbesttrein trekt volle zalen

©LNAGRO

In Nederland ligt naar schatting nog 100 miljoen vierkante meter asbesthoudende dakbedekking. Daarvan ligt ongeveer 90 miljoen vierkante meter asbestdak op (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen. Door verwerking komen in de loop van de tijd asbestvezels vrij, wat een gevaar is voor de volksgezondheid. Vandaar het voorziene verbod op asbestdaken met ingang van 2024.

Versnelling van de uitvoering dringend gewenst

Het initiatief wordt ondersteund door het Landelijk Stimuleringsprogramma AgroAsbestveilig van LTO, door de Provincie Gelderland, het ministerie I & M en door de Regio Achterhoek. Legeland: “Wil je het proces van sanering kunnen versnellen, dan moet je zoveel mogelijk mensen meekrijgen. Dat wil zeggen dat je nu zeker moet werken aan bewustwording van de noodzaak asbestdaken op te ruimen, dus moet werken aan goede en eerlijke voorlichting. Het werkt sneller als je drempels verlaagt door mensen te begeleiden in planning, financiering en haalbaarheid, misschien zelfs eigenaren van asbestdaken compleet ontzorgt. We hebben dat gemerkt in

voorgaande jaren, toen we bezig waren met het opzetten van de Asbesttrein. We hebben verspreid in de regio heel veel keukentafelgesprekken gevoerd, waaruit je kon opmaken dat iedereen, met name de particulier, behoefte heeft aan duidelijkheid en zekerheid.” Ruud Hoosemans, werkzaam bij LTO, onderschrijft en benadrukt tevens het belang van het versnellen van het saneringsproces. Hoosemans is namens LTO programma-manager Agro Asbest Veilig en tevens lid van het landelijk werkende programmabureau Versnellingsaanpak asbestdaken sanering. Hoosemans: “Door te zorgen voor positieve prikkels trek je eigenaren van asbestdaken sneller over de streep.

©JWBOL >

Beelden van een bijeenkomst in Oost-Gelderland. Anton Legeland van LNAGRO de Ondernemerij: “Wil je het proces van sanering kunnen versnellen, dan moet je zoveel mogelijk mensen meekrijgen. Dat wil zeggen dat je nu zeker moet werken aan bewustwording van de noodzaak asbestdaken op te ruimen, dus moet werken aan goede en eerlijke voorlichting.”

Het is een race met de tijd. Ons rest nu nog maar ruim zes jaar tot 2024, het jaar waarin naar verwachting alle asbesthoudende dakbedekkingen opgeruimd moeten zijn.”

Haalbaarheid

Voor het zover is en Nederlandse daken asbestvrij zijn, stroomt er nog heel wat water door de Rijn. Al was het maar wat betreft wet- en regelgeving, toezicht en handhaving, planning van en capaciteit in sanering, tegemoetkoming in financiering en subsidieregelingen. De twijfel is in vakbladen en publieke media al vaak geuit: is 2024 inderdaad haalbaar als jaar waarin volgens het Asbestverwijderingsbesluit alle asbest van alle daken verwijderd en vakkundig opgeruimd moet zijn. De Raad van State vond en vindt dat het besluit beter verankerd moet zijn in de Milieuwet, bijvoorbeeld door een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Pas dan ontstaat een goede wettelijke grondslag voor controle en handhaving met ingang van 2024. Tot dat jaar gebeurt het verwijderen van asbesthoudende dakbedekking op vrijwillige basis en wordt het verwijderen zo goed mogelijk gestimuleerd.

Handhavingskosten

Hoe meer asbest er vóór 2024 van de daken is, hoe eenvoudiger handhaving mogelijk is. Anton Legeland zegt hierover: “De rijksoverheid en ook de lagere overheden zouden eens kunnen nagaan hoeveel het hun waard is om de kosten van controle en handhaving met ingang van 2024 te voorkomen. Wij hebben berekend dat zonder voldoende versnelling, de handhavingskosten voor een aantal gemeenten samen, zomaar op kunnen lopen tot een bedrag van 15 miljoen euro. Dat geld kun je nu in de aanloop tot 2024 prima besteden aan het stimuleren van het verwijderen van asbestdaken bij bedrijfseigenaren en particulieren. Met name die laatste zien op tegen een investering die ze maar moeilijk kunnen financieren.”

Niet willekeurig

Als jaar waarin asbest van de daken moet zijn had misschien net zo goed 2023 of 2025 genoemd kunnen worden. Het jaar 2024 is echter niet geheel willekeurig gekozen. Namelijk, hoewel in 1993 al verregaande verplichtingen bestonden om het gebruik en de fabricage van asbest zoveel als mogelijk aan banden te leggen, pas met ingang van 1994 werd de toepassing van asbest daadwerkelijk verboden. De rijksoverheid vond een termijn van 30 jaar lang genoeg om iedereen de kans te geven asbest te verwijderen en hier eventueel nog voor te sparen. De werkelijkheid is dat bijna niemand geld gereserveerd heeft voor asbestsanering. Alleen al omdat bij de meeste gebouweigenaren nauwelijks enig besef bestond wat het Asbestverwijderingsbesluit van 1993 op de langere termijn inhield. Een inhaalslag in bewustwording is hard nodig. Overigens niet alleen bij eigenaren van asbestdaken, ook bij gemeente- en provinciebesturen en bij politici. Ruud Hoosemans: “Natuurlijk proberen we invloed uit te oefenen bij besluitvorming door de overheid. Nu een nieuwe regering in de maak is, dringen we aan op een geïntegreerde aanpak van duurzaamheid, van energietransitie, vitalisering van de leefomgeving en van de sanering van asbest in gebouwen en met name van asbestdaken.

Om zo tot een versnelling van het proces te komen.”

Mede aan zet

Bouwend Nederland speelt namens de bouw als werkgeversorganisatie een rol in de lobby bij Tweede Kamer, de regeringspartijen en de overheid. Op de vraag aan Hoosemans, of er ook (regelmatig) overleg is met brancheorganisaties op het gebied van daken en dakbedekkingen, antwoordt hij: “Jazeker, die nemen nu ook deel in de coalitie om tot de versnelling van de sanering van asbestdaken te komen. Het is juist dat die sectoren zich laten horen en meedenken over het saneringsproces. Want een oud dak eraf wil meestal ook zeggen een nieuw dak erop, al dan niet tegelijk met het realiseren van energiebesparende maatregelen. Bovendien, er moet ter vervanging van het asbestdak ook voldoende materiaal aanwezig zijn als je gaat plannen en uitvoeren.” De conclusie lijkt gerechtvaardigd: dakdekkers, dakspecialisten en leveranciers zijn mede aan zet om de sanering van asbestdaken te kunnen versnellen.

Capaciteit en werkwijze

Om asbesthoudende materialen goed te kunnen inventariseren en om die deskundig en veilig uit gebouwen te kunnen slopen en van daken te kunnen verwijderen, zijn aantoonbaar gecertificeerde bedrijven noodzakelijk.

Verzekeraars kijken heel kritisch naar vastgoed dat gedekt is met asbesthoudend materiaal. Het is niet ondenkbaar dat met ingang van een wettelijk verbod op asbestdaken de gevolgen van (mogelijke) verontreiniging door asbest of het opruimen en afvoeren van asbesthoudend materiaal, bijvoorbeeld in geval van stormschade of brand, niet is verzekerd.

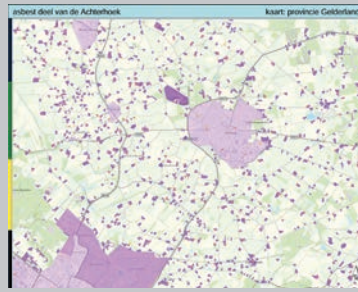

©LNAGRO

Van asbest verdachte locaties

Als voorbeeld, de Provincie Gelderland geeft op een overzichtskaart aan waar mogelijk van 'asbest verdachte' locaties zijn in de provincie. Inzoomend op de kaart geeft een duidelijk beeld van de spreiding van die locaties in het landelijk ofwel buitengebied. Naar schatting van Anton Legeland van advies LNAGRO de Ondernemerij zijn dat voor ongeveer 75 procent voormalig agrarische locaties die nu particulier, dat wil zeggen niet-bedrijfsgebonden, benut worden.

Een provincie zoals Gelderland heeft een groot areaal landelijk of buitengebied. Gelet op die locaties van voormalig agrarische bedrijven, is het volgens Legeland tevens van belang dat gemeenten en provincie zouden kunnen overwegen bestemmingsplannen sneller en makkelijker aan te passen indien particulieren in het kader van de asbestsanering vervanging door schone nieuwbouw willen realiseren.

Die bedrijven moeten werken met vakbekwaam en gecertificeerd personeel. Hoosemans: "Volgens mijn laatste informatie zijn zo'n 300 bedrijven gecertificeerd. Daarvan is slechts ongeveer één derde geïnteresseerd in of toegerust voor het verwijderen van asbestdaken. De condities om buiten met asbesthoudend materiaal te werken, vaak op hoogte of zelfs grote hoogte, is heel wat anders dan binnen in een gebouw. De capaciteit om daadwerkelijk de sanering van asbestdaken te versnellen is dus tegelijkertijd wellicht te beperkt. De vraag is of je genoeg handen hebt."

In Nederland ligt naar schatting nog 100 miljoen vierkante meter asbesthoudende dakbedekking. Die ligt nog op bijna een half miljoen woningen, zoals in Dordrecht en Lelystad. Bijna vijf miljoen ligt op bedrijfs- en overheidsgebouwen. Ongeveer 90 miljoen vierkante meter asbestdak ligt op (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen, met name in het zogenoemde buitengebied. Legeland: "In Nederland hebben veel boeren hun bedrijf beëindigd, maar die oudere

stallen, schuren en loodsen staan er nog vaak wel. Het kost niet alleen veel tijd en moeite om die zeg maar niet-bedrijfsgebonden particulieren, 75 procent van de asbest-verdachte locaties in het landelijk gebied, te bereiken en voor te lichten over de asbestsanering. Je moet ook nog eens de capaciteit hebben om al die vierkante meters asbestdak op al die grotere en kleinere locaties daadwerkelijk te verwijderen en meestal meteen daarop een nieuw, liefst energiezuinig dak aan te brengen.

Daarom denken we aan een doorgaande trein van inventariseren, plannen, saneren en vernieuwen. Hoe meer eigenaren mee kunnen in die trein, hoe sneller je kunt werken. Bovendien, om de capaciteit in de daadwerkelijke asbestverwijdering te vergroten, zou je als regelgever nog eens kritisch kunnen kijken naar de werkwijze in asbestverwijdering. Veiligheids- en gezondheidscondities zijn aan de buitenkant niet zo ingewikkeld als binnenin een gebouw. Als nu asbesthoudend dakbeschot, dat veel is toegepast in agrarische bedrijfsgebouwen, in één keer met de asbesthoudende dakbedekking van de bouwconstructie kan worden verwijderd, bijvoorbeeld door eenvoudig de gordingen tussen de spanten uit te zagen, dan is heel het kostbare en tijdrovende containment voor binnen slopen van asbest overbodig."

Financiering

Voor verwijderen van asbestdaken, eventueel in combinatie met het nieuw aanbrengen van energiezuinige of energieleverende daken, bestaan landelijke,

provinciale en soms ook lokale (subsidie-)regelingen. Op internet is daarover veel te vinden.

Hoosemans: "Bedrijven kunnen bij winst financiering van de asbestverwijdering meenemen in hun bedrijfsvoering. Particulieren kunnen dat natuurlijk niet. Die zijn al gauw 20.000 tot 30.000 euro voor het saneren en een nieuw dak kwijt. Financieren met behulp van een uitbreiding van de hypotheek kan haast niet meer. Met het kwijtschelden van 21 procent btw of door middel van goedkope, al dan niet achtergestelde leningen, kan de overheid de particulieren, de woningbezitters en eigenaren van voormalig agrarische bedrijfsgebouwen tegemoetkomen. Dat stimuleert de bereidheid sneller over te gaan tot saneren van het asbestdak."

Legeland pleit ervoor dat bij de afwegingen voor financiering van asbestverwijdering van daken, al of niet met subsidie, de maatregelen voor zonne-energie niet te zwaar mee te laten wegen: "De terugverdientijd van zonnepanelen hangt te veel af van je energiegebruik in relatie tot welk tarief je betaalt. De reële terugverdientijd is vaak minder rooskleurig. Ook verhoogt de dan 'verplichte' aankoop van zonnepanelen de totaalinvestering. Onze ervaring afgelopen jaren is dat het verplicht koppelen van de energiedoelstelling aan de saneringsopgave daarmee juist eerder remmend dan stimulerend werkt. We willen nu juist de sanering van asbestdaken versnellen. Dat moet voorop staan; het energiespoor moet je ernaast aanbieden"

Informatie over asbestverwijdering

Op heel wat websites is een grote hoeveelheid informatie te vinden over het Asbestverwijderingsbesluit dat dateert van 1993 en over alle stappen daarna. Zo ook over het besluit dat met ingang van 2024 asbesthoudende materialen op daken voortaan verboden zijn en dat daarop zal worden gehandhaafd.

Onder meer de volgende websites zijn nuttig om te raadplegen:

- rijksoverheid.nl/onderwerpen/asbest
- asbestversnelling.nl
- agroasbestveilig.nl
- lnagro.nl/asbestsanering/de-asbestrein
- asbest-subsidies.nl
- ascert.nl (van de Stichting Certificatie Asbest)

